

УДК 94:330.34(430)

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v037.2022.31>**В. Й. Климончук**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0257-3481>

доктор політичних наук, професор,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В КАТАРІ: НАПРЯМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Постановка проблеми. Сучасний розвиток у сфері міжнародних відносин вимагає набагато складніших механізмів успішної реалізації зовнішньої політики через публічну дипломатію з метою зайняття гідного місця на світовій арені [2, с. 112]. В Україні нині склалися такі внутрішньо- й зовнішньополітичні умови, коли нехтування можливістю та потребою заявити про себе на міжнародній арені за допомогою чіткої, довгострокової, стратегічно виваженої політики публічної дипломатії об'єктивно призводить до розмивання позитивного міжнародного іміджу України у світі через заповнення інформаційних прогалів великою кількістю міфів і стереотипів [11, с. 26].

І з розвитком процесів глобалізації, технологізації дипломатія перестала бути заняттям обмеженого кола людей, вона трансформувалася та здобула багато різних виявів: культурна, спортивна, енергетична, торговельна, економічна, публічна, громадська дипломатія тощо [1, с. 989].

В Україні розвиток публічної дипломатії як окремого напрямку державної політики актуалізується Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» [10], де ключовим завданням є популяризація України у світі та просування інтересів нашої держави у світовому інформаційному просторі. У Доктрині інформаційної безпеки України одним із пріоритетів державної політики в інформаційній сфері визначено формування позитивного міжнародного іміджу України через розвиток публічної дипломатії [16]. Незважаючи на якісне оновлення нормативно-правової бази щодо організації системи публічної дипломатії, проблемним питанням залишається узгодженість цілей та дій відповідальних у цій сфері інституцій. Зокрема, першочергового вирішення потребують питання синхронізації цілей і дій центральних органів виконавчої влади, державних установ та відповідних інституцій, інститутів громадянського суспільства, що мають повноваження в управлінні й організації сфери публічної дипломатії, тобто суб'єктів, які можуть ініціювати, реалізовувати або брати участь у розробленні та реалізації програм чи проєктів розвитку публічної дипломатії, фінансувати програми (проєкти) і користуватися їх результатами [2, с. 114].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню поняття «публічна дипломатія» присвя-

чені праці таких зарубіжних дослідників, як К. Айхан, Г. Беррідж, Е. Гулліон, Е. Гілбоа, А. Джеймс, Н. Калл, Дж. Най та інші. Окремі аспекти цієї проблеми висвітлено в дослідженнях О. Опанасюк, Є. Перебийніса, М. Процюк, О. Розумної, Т. Сивак, В. Ціватого та інших авторів. Проблеми інституалізації та модернізації практики публічної дипломатії розкрито в наукових рефлексіях О. Децик та С. Гуцал. Практичні питання реалізації такої політики розглянули К. Балабанов, О. Балануца, С. Корсунський, М. Трофіменко та інші науковці.

Однак комплексного дослідження публічної дипломатії України в Катарі, її напрямів, перспектив та способів реалізації суб'єктами публічної дипломатії здійснено не було.

Мета статті – визначити основні напрями публічної дипломатії України в Катарі та окреслити перспективи їх розвитку.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками в науці переосмислено роль, значення та можливості публічної дипломатії. Це пояснюється змінами сучасного світу, інтенсифікацією глобалізаційних процесів, розвитком інформаційних технологій, що призвело до нівелювання інформаційних кордонів між країнами та меж між сферами відповідальності державних і недержавних акторів, а також до утвердження нового терміна – «нова публічна дипломатія» [15, с. 99]. Суть її зводиться не стільки до парадигми суперництва, скільки до парадигми співробітництва.

Публічну дипломатію визначають як просування національних інтересів за допомогою інформування, залучення та впливу на людей у всьому світі [21, с. 13].

Розкриваючи особливості сучасної публічної дипломатії, О. Опанасюк зазначає: «Під новою публічною дипломатією розуміють уже не односторонні дії держави з власного позиціонування, а діалог сторін, що базується на гуманітарному та інформаційному співробітництві з використанням найновіших комунікаційних технологій» [7, с. 239].

Н. Калл виділяє п'ять складників, які формують сучасну публічну дипломатію: культурну дипломатію, активне сприйняття інформації, відстоювання позиції, міжнаціональні зв'язки та міжнародне телерадіомовлення. Дослідник розглядає культурну дипломатію як «один із напрямів

мів публічної дипломатії, зорієнтований на встановлення відносин між державами та іноземною аудиторією саме у сфері культури» [22].

Нова публічна дипломатія характеризується багаторівневістю та розмаїтістю, що пояснюється насамперед розвитком інформаційно-комунікаційних технологій [15, с. 102]. З огляду на це Т. Сивак виділяє такі її рівні: через масмедіа – медіадипломатія; через культурні акції – культурна дипломатія; через можливість здобути освіту – освітня дипломатія; через інтернет – ноосферна дипломатія; через неурядові організації – дипломатія «неополітик» [15, с. 102].

Публічна дипломатія як елемент «м'якої сили» посідає вагоме місце в зовнішньополітичній стратегії багатьох держав. Американський дослідник Дж. Най стверджує, що якщо до «жорсткої сили» держав належать економічна та військова міць, то у структурі «м'якої сили» є три основні компоненти: 1) культура (набір значимих для суспільства цінностей, що не зводяться до сучасної масової культури); 2) політична ідеологія; 3) зовнішня політика. Тобто, на думку Дж. Ная, публічна дипломатія – це здатність переконувати з оперттям на бездоганну репутацію, а також на ідеологічну, культурну та інституційну привабливість [24, с. 192].

На нашу думку, ключовими цілями публічної дипломатії є такі напрями:

- зміцнення іміджу країни, просування її бренду;
- забезпечення сприятливого середовища у сфері міжнародного спілкування;
- розбудова двосторонньої комунікації, мережі партнерства;
- трансляція політичних, культурних та інших цінностей (зокрема й через освіту);
- формування громадської думки однією державою в іншій [20, с. 72].

У випадку України пріоритетними завданнями за нинішніх умов є формування у стислий термін ефективної державної культурної політики задля визначення ціннісних пріоритетів суспільного розвитку в умовах економічної кризи та зовнішньої агресії, нейтралізація та протидія поширенню деструктивних ідеологічних установок у громадській свідомості, формування ідентичності в сучасних умовах [11, с. 22].

У процесі використання методів культурної дипломатії варто пам'ятати про два ключові принципи, що є важливими чинниками: по-перше, визнання культурної політики країни походження, а по-друге, розуміння культурної політики цільової країни. Це означає, що, з одного боку, необхідно визначити культурні особливості цільової країни, а з іншого – правильно сформулювати та представити справжній образ країни походження для зарубіжної аудиторії [22].

Важливо, щоб дипломатичні представництва України не підходили формально до культурної дипломатії, не створювали лише видимість роботи, чим ставили би під сумнів змістову частину й доцільність культурної дипломатії як такої [8].

Внесок безпосередньої урядової інформації в довготривалі культурні відносини залежить від трьох однаково важливих вимірів, або етапів, публічної дипломатії. Перший і безперечно обов'язковий вимір – це щоденне спілкування, до якого належить роз'яснення суті рішень у внутрішній і зовнішній політиці. Цей вимір також включає підготовку до боротьби з кризами. У разі виникнення вакууму інформації після тієї чи іншої події його поквпляються заповнити інші. Другий вимір публічної дипломатії – це стратегічне спілкування, яке розвиває низку простих тем, багато в чому схоже на політичну або рекламну кампанію. Якщо перший вимір виявляється в годинах і днях, то другий займає тижні, місяці та навіть роки. Третій вимір публічної дипломатії є розвитком міцних взаємин із головними особами впродовж багатьох років і навіть десятиріч за допомогою стипендій, програм обміну, навчання, семінарів, конференцій та доступу до каналів засобів інформації [1, с. 997].

Важливим питанням для України залишається забезпечення паритетності у власному інформаційному просторі та збільшення присутності у світовому інформаційному полі. Потреба в залученні громадськості на свій бік в умовах миттєвого поширення інформації, як і дезінформації, сьогодні стає особливо важливою [9, с. 916].

У зв'язку із цим К. Балабанов та М. Трофименко поряд із традиційною публічною дипломатією виділяють цифрову, яка передбачає активне використання можливостей інтернету: розміщення радіо- й телепередач у мережі, поширення літератури в цифровому форматі, моніторинг дискусій у блог-просторі зарубіжних країн, створення сторінок державних установ, посольств, інших організацій та персоналізованих сторінок членів уряду, а також постів у соціальних мережах, розсилка інформації через мобільні телефони [1, с. 993].

Інформаційна робота здійснюється посольствами та іншими дипломатичними установами України шляхом доведення до політикуму, громадськості та представників масмедіа інформації про зовнішньополітичні пріоритети України, позицію нашої держави з важливих міжнародних питань, пропагування української культури, висвітлення економічного, освітнього, туристичного потенціалу нашої держави [9, с. 918].

Публічна й культурна дипломатія також переходить у світ соціальних мереж та онлайн-майданчиків. Про цифровізацію культурної дипломатії свідчить зростаюча популярність віртуальних по-

дорожній музеями світу, домашніх концертів у прямому ефірі та тематичних «зустрічей» у мережі на різних рівнях. Так, цифрова культурна дипломатія слугує прекрасним засобом для просування різних іміджевих ініціатив на рівні країни: від посилення присутності в міжнародному інформаційному полі до популяризації національних культурних продуктів на світовій арені. У цьому контексті варто зазначити, що медіаактивність посольства істотно впливає на сприйняття держави громадянами, політичними та діловими колами країни перебування. Соціальні мережі закордонних дипломатичних установ країни відіграють важливу роль у реалізації окреслених іміджевих ініціатив, адже вони вже акумулювали навколо себе певну аудиторію та потребують лише якісного контенту. Суттєвою перевагою проєктів у цифровій сфері є низький рівень фінансових затрат на їх організацію та проведення. У разі потреби реалізацію такого проєкту можна забезпечити шляхом використання внутрішніх інтелектуальних і творчих ресурсів. Що ж до організаційної підготовки, то алгоритм планування віртуального заходу майже не відрізняється від його «звичайного» аналогу [13, с. 144].

Незважаючи на дуже динамічний розвиток та здобутий вплив, цифрова дипломатія як частина публічної не замінить дипломатію класичну, однак у разі майстерного використання цей інструмент може значно посилити роботу держави у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики [1, с. 996].

У протистоянні сучасним викликам держави дуже активно використовують народну дипломатію. З 2017 р. інститутами громадянського суспільства реалізується стратегія розвитку народної дипломатії через професійну мережу Global Ukrainians – залучення найактивніших лідерів усіх нових українських закордонних осередків тощо [3, с. 101]. Безперечно, «волонтерська», або «народна», дипломатія відіграє величезну роль у процесі просування інтересів зовнішньої політики України. Водночас волонтери не можуть замінити державні інституції, які насамперед несуть відповідальність за розроблення стратегії та її чітку імплементацію [3, с. 105].

Незважаючи на значні результати, серед основних проблем на шляху втілення ідеї публічної дипломатії та культурної дипломатії (як її частини) у зовнішню політику України можна назвати відсутність синергії органів влади та бачення функцій новостворених структур. Нагальною проблемою залишається розроблення стратегічних наративів та стратегії публічної дипломатії України [3, с. 105].

Публічна дипломатія України в Катарі розвивається в межах пріоритетів, визначених Стратегією публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 рр.

Публічна дипломатія Катару в Україні представлена гуманітарним, освітнім та культурним вимірами, частково – спортивним і релігійним [12, с. 126].

Найбільш розвиненим є напрям гуманітарної дипломатії Катару, який передбачає надання допомоги вразливим верствам населення, сприяння в подоланні наслідків стихійних лих, війни тощо. Гуманітарні проєкти Катару є пріоритетним виміром його зовнішньополітичного курсу, що передбачає його позиціонування у світі як міжнародного гуманітарного донора [19]. Катар належить до країн, які фінансують значну частку програм розвитку в арабських державах. Гуманітарні та миротворчі ініціативи Катару стали фактором покращення його міжнародного авторитету, зокрема на міжнародних майданчиках на кшталт Організації Об'єднаних Націй. На підтвердження провідної ролі Кувейту у глобальних гуманітарних ініціативах Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Пан Гі Мун у 2014 р. нагородив покійного Еміра Кувейту С. ас-Сабаха званням гуманітарного лідера.

Відколи Росія розв'язала війну в Україні, Катар виділив Україні понад 10,5 млн дол. США на допомогу біженцям та внутрішньо переміщеним особам, а також почав надавати гуманітарну допомогу кримським татарам, які вимушено залишили Крим унаслідок окупації півострова російськими військами [12, с. 126].

Досліджуючи особливості публічної дипломатії в Україні, О. Сегеда доходить висновку, що Україна, вочевидь, не входить до переліку пріоритетних країн для Катару з позиції розвитку двосторонніх відносин (попри декларативні заяви офіційних осіб еміратів). Про це свідчить помірна дипломатична активність посольств Катару в Україні та обмеженість спектра проєктів публічної дипломатії. Риторика й дії офіційних і ділових кіл Катару щодо України дають змогу припускати, що ця країна тривалий час розглядала Україну як конкурентного постачальника сировинної продукції (харчового та промислового призначення) і привабливий напрям для інвестицій. Вебсторінки посольств Катару та Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні хоча й наявні, проте оновлюються не так часто, як вебсайти українських посольств у субрегіоні Перської затоки. На рівні двосторонніх відносин ініціативність української сторони в диверсифікації діалогу не знаходить належної підтримки [12, с. 128].

Той факт, що гуманітарні проєкти є основним виміром публічної дипломатії Катару в Україні, означає, що дипломатична активність Катару в Україні найменше спрямована на розвиток збалансованого співробітництва у сферах енергетики, освіти та екології, які є найбільш перспективними з позиції розвитку багатосторонніх відносин

між Європейським Союзом та Радою співробітництва арабських держав Перської затоки [23]. Натомість акцент на гуманітарній дипломатії є одним із показників сприйняття України в субрегіоні Перської затоки. Домінування гуманітарного складника в діяльності посольств арабських монархій в Україні викликане, на думку О. Сегеди, відповідним асоціативним рядом з Україною (а саме негативним), що, імовірно, включає поняття нестабільності та/або кризи. Якщо так, сприйняття України в Катарі корелює з результатами досліджень громадської думки щодо сприйняття України в Європі, які проводилися, зокрема, Українським інститутом та Центром «Нова Європа». Респонденти згаданих опитувань асоціюють Україну з війною, бідністю, нестабільністю та трагічними подіями минулого (Голодомор, Чорнобиль тощо) [12, с. 127].

Позитивний імідж Катару в Україні також формується завдяки науково-освітнім ініціативам. Студентські стипендії для української молоді від урядів Катару в Україні, фінансування перекладацьких проєктів українських митців і науковців, візити катарських освітян в Україну – ці та інші ініціативи формують коло «амбасадорів» Катару серед українських професійних кіл та популяризують свою країну в Україні. Прикметно, що більшість знакових проєктів публічної дипломатії Катару в Україні (зокрема, гуманітарні та науково-освітні) є довгостроковими або постійними. Хоча коло й специфіка проєктів публічної дипломатії обмежені, їх ефект примножується у тривалій часовій перспективі [12, с. 126].

Зовнішня політика Катару не базується на власній систематизованій політичній стратегії, а постійно узгоджується з політичними тенденціями та не встановлює міжнародний порядок денний. Закцентом на поширенні власного іміджу та брендингу, особливо як зовнішньополітичної мети, пріоритет «м'якої сили», який демонструє Катар у міжнародній системі, є очевидним [17, с. 35].

На нашу думку, вагоме значення для ефективної реалізації цілей публічної дипломатії в Катарі має комплекс заходів, спрямованих на формування меседжів, орієнтованих на інформування цільових аудиторій та окремих груп людей за кордоном. Соціальні мережі зарекомендували себе як ефективний інструмент «м'якої сили», що долає бюрократичні бар'єри та спрощує комунікацію офіційного адресанта з колом своїх підписників.

Особливої актуальності такий підхід набуває в контексті того, що наразі відсутні будь-які інші об'єктивні інструменти оцінки іміджу України в Катарі (наприклад, відповідні соціологічні дослідження). Так, О. Сегеда стверджує, що оцінка іміджу України в Катарі крізь призму публічної дипломатії цієї країни в Україні може стати у пригоді для коригування української дипломатії в су-

брегіоні Перської затоки та наближення бажаного сприйняття України до реального [12, с. 126].

Необхідне використання інтернет-майданчиків для безпосереднього спілкування із зацікавленою аудиторією країни перебування, донесення важливої інформації до якомога більшої кількості іноземців, проведення соціальних опитувань тощо [13, с. 143].

Загалом українська публічна дипломатія в Катарі впродовж останніх років дещо активізувалася, про що свідчить низка успішно реалізованих проєктів. До спектра таких заходів належить гідне презентування українських галузей культури, освіти, спорту, науки, туризму тощо. У форматі скайп-конференцій і відеозвернень також було проведено низку заходів освітнього, спортивного й мистецького спрямування.

Невиразна публічна дипломатія Катару в Україні є ознакою того, що Україна не входить до переліку пріоритетних для нього країн. Домінантним напрямом публічної дипломатії Катару в Україні є гуманітарний, що є опосередкованим показником сприйняття України цією країною. Водночас гуманітарні та миротворчі ініціативи посідають чільне місце серед зовнішньополітичних пріоритетів Катару як спосіб завоювання міжнародного авторитету. Засвідчено певний поступ освітнього, культурного та меншою мірою спортивного й релігійного вимірів публічної дипломатії Катару в Україні.

На наше переконання, на характер публічної дипломатії України в Катарі впливає хронічний брак кадрових і фінансових ресурсів. У стратегічних документах вказані недосяжно високі, надто амбітні (і часто неконкретні, декларативні) цілі публічної дипломатії, які не відповідають ані зовнішньополітичним цілям України в Катарі (та субрегіоні загалом), ані наявним ресурсам на реалізацію. У дипломатів (як ключових провідників публічної дипломатії) залишається вибір: залучати особисті ресурси та докладати надзусилля, щоб наблизитися до виконання поставлених цілей, або ж інертно ставитися до поставлених цілей, імітувати формальні ознаки виконання. Жоден із варіантів не є нормою. В умовах обмеженого кадрового та фінансового забезпечення виникає попит на нестандартні підходи до публічної дипломатії.

Перспективи розвитку публічної дипломатії України в Катарі мають стосуватися насамперед шляхів оновлення, оптимізації підходів до реалізації публічної дипломатії України в Катарі. Щоб досягти цієї мети, необхідно втілювати, зокрема, такі заходи:

- підвищувати кваліфікацію кадрового ресурсу, який опікується питаннями публічної дипломатії України в Катарі. Цей процес можна організувати дистанційно у форматі тематичних конференцій, круглих столів, дискусійних клубів,

тренінгів і навчальних семінарів із залученням провідних експертів, досвідчених дипломатів;

– дати більше професійної свободи дипломатам, зробити їх суб'єктами прийняття рішень, адже справжні фахівці не можуть бути просто бездумними ретрансляторами ідей. Публічна дипломатія в сучасному світі спрямована на формування позитивної репутації держави. Репутація формується не тільки риторикою, а й діями. Якщо робити політичні кроки, які негативно позначаються на іміджі країни у світі, то красива риторика навряд чи допоможе виправити ситуацію. Відповідно, мета публічної дипломатії, за словами А. Долинського, – це «не лише трансляція позитивної інформації про націю, але й участь у виробленні зовнішньополітичних рішень з урахуванням впливу на репутацію країни, який вони спричиняють» [4];

– зменшити фінансово-звітне навантаження, яке забирає час на продукування та втілення значущих проєктів;

– забезпечити постійну присутність комплексної та об'єктивної інформації про Україну в інформаційному просторі;

– розробити та поширювати продукцію і контент, відповідні інформаційні програми, що забезпечать популяризацію України за різними напрямками.

На основі наведеного вище припускаємо, що зазначені шляхи оптимізації підходів до реалізації публічної дипломатії України в Катарі, а також експериментальні проєкти цифрової дипломатії сприятимуть реалізації різнопланових напрямів публічної дипломатії України в Катарі.

Висновки. Унаслідок дослідження встановлено, що здійснення публічної дипломатії має відбуватися шляхом використання символічних ресурсів та гуманітарних технологій за допомогою державних і недержавних інституцій, напрямами діяльності яких є підтримка та просування власної культури, мови, традицій.

Вагоме значення для ефективної реалізації цілей публічної дипломатії в Катарі має комплекс заходів, спрямованих на формування меседжів, орієнтованих на інформування цільових аудиторій та окремих груп людей за кордоном. Доведено, що українська публічна дипломатія в Катарі впродовж останніх років значно активізувалася, про що свідчить низка успішно реалізованих дипломатичними представниками проєктів. До спектра таких заходів належить гідне презентування українських галузей культури, освіти, спорту, науки, туризму тощо.

Домінантним напрямом публічної дипломатії Катару в Україні є гуманітарний, що є опосередкованим показником сприйняття України цією країною. Водночас гуманітарні та миротворчі ініціативи посідають чільне місце серед зовнішньополітичних пріоритетів Катару як спосіб заво-

ювання міжнародного авторитету. Засвідчено певний поступ освітнього, культурного та меншою мірою спортивного й релігійного вимірів публічної дипломатії Катару в Україні. Перспективи розвитку публічної дипломатії України в Катарі мають стосуватися насамперед шляхів оновлення та оптимізації підходів і технологій до реалізації публічної дипломатії України в Катарі.

Література

1. Балабанов К., Трофименко М. «Публічна дипломатія» як відповідь на виклики сучасності. *Україна дипломатична*. 2013. Вип. 14. С. 989–1021.
2. Гуцал С. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 4. С. 106–113.
3. Децик О. Удосконалення державного механізму координації діяльності суб'єктів публічної дипломатії в Україні : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Івано-Франківськ, 2020. 200 с.
4. Долинський А. Публичная дипломатия для бизнеса, НКО и университетов. URL: http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=791#top.
5. Кулеба Д., Джапарова Е., Липяцька М. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки. Київ, 2021. 31 с.
6. Закіянов Д., Паливода Н. Маленькі, але горді: як і чому розгоряється криза навколо Катару. *Mind.ua*. 2017. 8 червня. URL: <https://mind.ua/publications/20172865-malenki-ale-gordi-yak-i-chomurozgoryaetsya-kriza-navkolo-kataru>.
7. Опанасюк О. Особливості сучасної публічної дипломатії. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 117. С. 238–243.
8. Оптимізація посилення культурної присутності України в Європі: аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень* : вебсайт. 2014. 13 травня. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/optimizaciya-posilennya-kulturnoi-prisutnosti-ukraini-v-evropi>.
9. Перебийніс Є. Роль та місце публічної дипломатії у забезпеченні національних інтересів держави. *Україна дипломатична*. 2013. Вип. 14. С. 915–925. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrdip_2013_14_56.
10. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
11. Процюк М. Публічна і культурна дипломатія як засіб «м'якої сили» України: запозичені моделі, реальні кроки та стратегічні пріоритети. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. Вип. 23(2). С. 21–28.
12. Сєреда О. Особливості публічної дипломатії Катару, Кувейту та Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні. *Scientific practice: modern and classical research methods* : Collection of scientific papers “ΛΟΓΟΣ” with Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference, Boston (USA), September 16, 2022. Boston : Primedia eLaunch ; Vinnytsia : European Scientific Platform, 2022. P. 126–128.

13. Сегеда О. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії. *Політикус*. 2020. Вип. 3. С. 139–147.

14. Сегеда О. Шляхи оптимізації публічної дипломатії України в Катарі, Кувейті та Об'єднаних Арабських Еміратах. *Modernization of today's science: experience and trends* : Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference, Singapore, September 9, 2022. Singapore: European Scientific Platform, 2022. P. 102–105.

15. Сивак Т. Публічна дипломатія як інтеграційний компонент стратегічних комунікацій у публічному управлінні. *Право та державне управління*. 2019. № 3(36). Т. 2. С. 98–104.

16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» : Указ Президента України від 25 лютого 2017 р. № 47/2017 / Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

17. Черкас Б., Новицька Н. Зовнішньополітична стратегія Катару в регіоні Африканського рогу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Міжнародні відносини»*. 2020. Вип. 1(51). С. 31–35. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/viewFile/3964/3617>.

18. Як сприймають Україну в країнах ЄС? Кейси Німеччини, Франції, Італії, Польщі. Київ : Центр «Нова Європа», 2020. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/What-is-Ukraine-s-perception-in-the-EU_ukr_web.pdf.

19. Aziz A. Public diplomacy: Gulf states shape western audience: Kuwait, Dubai, Doha. Chisinau : Lambert Academic Publishing, 2012. 376 p.

20. Balanutsa O., Sehed O. Educational dimension of public diplomacy: synergy of international and nationwide educational projects. *The scientific heritage*. 2020. № 48. Vol. 5. P. 71–77.

21. Changing minds, winning peace. A new strategic direction for US public diplomacy in Arab and Muslim world / E. Djerejian (ed.). Washington, 2003. 79 p.

22. Cull N. Public Diplomacy: Lessons from the Past. URL: <http://kamudiplomasisi.org/pdf/kitaplar/PDPerspectivesLessons.pdf>.

23. Ghafar A., Colombo S. The European Union and the Gulf Cooperation Council. Towards a New Path. Singapore : Palgrave Macmillan, 2021. 248 p.

24. Nye J. Soft Power. The Means to Success in World Politics. New York : Public Affairs, 2004. 192 p.

Анотація

Климончук В. Й. Публічна дипломатія України в Катарі: напрями та перспективи. – Стаття.

У статті визначено основні напрями публічної дипломатії України в Катарі та окреслено перспективи їх розвитку. З'ясовано, що здійснення публічної дипломатії має відбуватися шляхом використання символічних ресурсів і гуманітарних технологій за допомогою державних та недержавних інституцій, напрямами діяльності яких є підтримка й просування власної культури, мови, традицій.

Встановлено, що ключовими цілями публічної дипломатії є такі напрями: зміцнення іміджу країни, просування її бренду; забезпечення сприятливого середовища у сфері міжнародного спілкування; розбудова

двосторонньої комунікації, мережі партнерства; трансляція політичних, культурних та інших цінностей (зокрема й через освіту); формування громадської думки однією державою в іншій.

Домінантним напрямом публічної дипломатії Катару в Україні є гуманітарний, що є опосередкованим показником сприйняття України цією країною. Водночас гуманітарні та миротворчі ініціативи посідають чільне місце серед зовнішньополітичних пріоритетів Катару як спосіб завоювання міжнародного авторитету. Засвідчено певний поступ освітнього, культурного та меншою мірою спортивного й релігійного вимірів публічної дипломатії Катару в Україні.

Вагоме значення для ефективної реалізації цілей публічної дипломатії в Катарі має комплекс заходів, спрямованих на формування меседжів, орієнтованих на інформування цільових аудиторій та окремих груп людей за кордоном. Доведено, що українська публічна дипломатія в Катарі впродовж останніх років активізувалася, про що свідчить низка успішно реалізованих дипломатичними представниками проєктів. До спектра таких заходів належить гідне презентування українських галузей культури, освіти, спорту, науки, туризму тощо.

Перспективи розвитку публічної дипломатії України в Катарі мають стосуватися насамперед шляхів оновлення, оптимізації підходів, технологій до реалізації публічної дипломатії України в Катарі.

Ключові слова: Україна, Катар, публічна дипломатія, культурна дипломатія, цифрова дипломатія.

Summary

Klymonchuk V. Y. Ukraine's public diplomacy in Qatar: directions and prospects. – Article.

The article defines the main directions of Ukraine's public diplomacy in Qatar and outlines the prospects for their development. It was determined that public diplomacy should be carried out through the use of symbolic resources and humanitarian technologies with the help both of state and non-state institutions, the areas of activity of which are the support and promotion of one's own culture, language, and traditions.

It was established that the key goals of public diplomacy are the following areas: strengthening the country's image, promoting its brand; ensuring a favorable environment in the field of international communication; development of two-way communication, partnership network; broadcast of political, cultural and other values (including through education); formation of public opinion by one state in another.

The dominant direction of Qatar's public diplomacy in Ukraine is humanitarian, which is an indirect indicator of the country's perception of Ukraine. At the same time, humanitarian and peacemaking initiatives occupy a prominent place among Qatar's foreign policy priorities as a way of gaining international authority. A certain progress in the educational, cultural and, to a lesser extent, sports and religious dimensions of Qatar's public diplomacy in Ukraine has been witnessed.

Important for the effective implementation of the goals of public diplomacy in Qatar is a set of measures aimed at forming messages aimed at informing target audiences and certain groups of people abroad. It has

been proven that Ukrainian public diplomacy in Qatar has intensified in recent years, as evidenced by a number of successfully implemented projects by diplomatic representatives. The spectrum of such events includes a decent presentation of Ukrainian fields of culture, education, sports, science, tourism, etc.

Prospects for the development of Ukraine's public diplomacy in Qatar should primarily relate to ways of updating, optimizing approaches, technologies for the implementation of Ukraine's public diplomacy in Qatar.

Key words: Ukraine, Qatar, public diplomacy, cultural diplomacy, digital diplomacy.